

REDACȚIA
Deák Ferencz-u. Nr. 8

ABONAMENTUL
Austro-Ungaria:
20 cor. pe 1/4
de an; pe 1/2 de an
4 cor. pe 1 lună 2 cor.
Dumbrăvești pe an
4 coroane.
România și
Căminata pe an:
40 franci.
scripse nu se napolază

ADMINISTRAȚIA:
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 8

INSERTIUNILE:

de un șir armoni: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefracate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Datorii naționale.

(R.) Își poate închipui cineva că
Românul care nu-și cultivă

Desigur că nu.

Ori e bun Românul care nu sus-

stituițiunile naționale?

Bar' dacă ar fi să întocmim o

cu numele cărturarilor ziși „in-

tești”, în casa căror limba lor ma-

este — străină, ar trebui să

adajdum de soartea neamului ro-

esc. Prin părțile ungare mai ales,

pe din Maramureș, continuând

Sămar, Selagiu, Bihor, Bichiș,

Arad, și așa mai departe spre

zi până la Dunăre și spre ră-

până pe la Cluj, o să întâlnim

ști, ba chiar preoți și învățători

ști, în casa cărora nu se vorbește

ste.

Cu atât mai puțin se citește și se

românește. Măcar că toți trăiesc

agoniseala bietului țeran român și

celor mai multe din aceste fa-

sunt fițești din popor.

Că ce fel de sentimente naționale

vă asemenea Români, e de pri-

arătăm. Cert e, că pentru cauza

ală ar fi fost mai bine ca Ro-

acepția să nu fi învățat carte,

fi rămas la coarnele plugului.

ar spori atunci numărul celor de

trebuie să ne fie rușine, ori cari

multe ori — sporesc rindurile

rarilor neamului românesc.

Dacă numai aceștia nu și-ar face

la către neam, încă n'am sta

reu. Nația românească, lui D-zeu

uire! — este încă atât de vigo-

în cât să poată dăinui și per-

stătea forțe — ori mai bine, us-

!

vorba însă că și în masa mare

at un fel de indolență care azi

poate să fie izvorul și altor

!

Să ne explicăm.

am căutat să ne informăm asu-

sitației ziarelor noastre naționale

ce, bisericesti, economice și lite-

zi bine, toate o duc nu se poate

reu. Nu din cauză că nu ar

criticitori, „abonați”, ci pentru-că

nu plătesc. Jumătate dintre ci-

remân restanțieri și cel puțin a

parte nu mai plătesc nici chiar

ștându-i cu proces, ori dându-i

scată.

avem înșine experiențe pe acest

și putem să spunem că nu e

numai de serăcie, ci nu-și fac

chiar oameni cu dare de mână.

mai mult de cât nepăsare la

e o răutate care domină.

de onestitate e slăbit.

Cât de adânc s'a înrădăcinat acest
râu, ne servește cu pildă și un avis
al „Foaiet Diecesane”, care în nume-
rul său din urmă serie:

„Ven. Sinod eparchial (Caransebes)
sub Nr. pot. 30 ex. 1898 a decis ca pre-
tensiunile tipografiei și librăriei noastre
diecesane să se înceseze la caz de lipsă
și pe calea procesului”.

Și se vede că lipsa aceasta se
simte, pentru-că cei interesați sunt
avisați mereu.

Și desigur că la toate diecesele,
administrațiunile tipografiilor și foilor
au de încasat sume enorme. O știm
chiar pozitiv, că așa este. Tipografia
Diecesei Aradului, are, de pildă, vre-o
14.000 coroane restante, chiar de
sub domnia episcopului Meșianu, care
— se știe — în daraveri bănești era
cât se poate de energetic.

Ei bine, dacă așa li-se întâmplă
autorităților, cari au o atât de mare
forță morală, ce să mai zicem noi,
ziarele politice, cari n'avem la dis-
poziție organele administrative?

Azi mâne o să fim silite a numi
în public cărturarii, unii fruntași, în
cari interesul pentru presă este atât
de scăzut, încât nici cu vorbă bună,
nici cu rea, nu le scoți banii ce da-
torează, deși fiecare își poate da
seama de cheltuelile enorme ce ne-
cesitează susținerea unui ziar politic.

Răul acesta e nu numai o mize-
rie pentru presă, azi singura care
susține lupta națională, dar e o ru-
șine pentru cei-ce contribuie la men-
ținerea răului.

Când stăruim pentru înlăturarea
răului, facem apel nu la un sprigin
pe care ori-ce ziar român îl poate
aștepta dela Români buni, ci e vorba
de un drept, a cărui reclamare se
impune chiar în interes național.

Fiecare cărturar să se gândească
deci serios la rolul și misiunea pre-
sei, care la noi în cele mai multe fami-
lii ține locul și a bibliotecii ori, peste tot,
a cultivării spiritului în sens românesc.

De altminteri în chestia aceasta
atragem atenția cititorilor nostri asu-
pra foiiței ce publicăm în numărul
de azi al „Tribun-ii Poporului”.

Cine are sentimentul pentru neam,
va înțelege.

M Sa Regele Carol a trimis d-lui D.
Sturdza următoarea telegramă în ziua Stului
Dumitru:

Dimitrie Sturdza.

București.

Mă grăbesc a vă trimite, împreună cu
Regina, călduroasele Noastre urări și vă do-
resc din tot sufletul sănătate și putere!
ca să puteți închina încă mulți ani
statornică voastră muncă în folosul scum-
pel Noastre patrii.

Sinaia.

CAROL.

Manifestațiuni deosebită iubire
și dragoste i-s'a făcut d-lui Dumitru
Sturdza, cu prilegiul serbarii zilei sale
onomastice. Din toate părțile României
și din străinătate, numeroase felicitări
i-s'au adresat, toți membri partidului
național-liberal și stimătorii săi dorin-
du i anti mulți feri își, spre binele par-
tidului național-lib-ral și al neamului
românesc.

„Voința Națională” publică multe din
numărul enorm de telegrame, acoperite
de sute de subscrieri. Intre cei cari l'au
felicitat, organul amintit numără și pub-
lică telegrama I. P. S. Sale Mitropoli-
tului primat, a d-lui P. S. Aurelian,
fost prim-ministru și a d-lui Eugen Stă-
tescu.

Estă cum îl felicită dl Stătescu pe
șeful partidului național-liberal:

Dimitrie Sturdza.

București.

Presentându-vă respectuoasele mele
felicitări pentru aniversarea numelui d-vo-
astră, rog Cerul să vă dăruiască încă ani
mulți pentru binele țării și să vă ajute să
înlăturați grijele cari întunecă astăzi viito-
rul Statului român, la întărirea și desvol-
tarea căruia ați lucrat toată viața.

Leordeni.

Eugen Stătescu.

Chestia drumurilor de fer din Bosnia,
în giorul căreia s'a făcut atâta zărvă, încât
în fața ei acută părea a provoca criză de ca-
binet și dincolo și dincoace de Laita, a in-
trat, în fine, pe calea soluțiunei pacifice.

Concluzul—învoială a consiliului comun
de ministri, nu a ajuns încă în publicitate,
dar, să știe, că atât Austria cât și Ungaria
au abandonat ideea facerii liniilor ferate de
interes economic-comercial, de-ocamdată sacri-
ficându și fie-care punctul de vedere special
și a rămas să se pună în lucrare, până la
situași financiare mai favorabile, numai dru-
mul de fer de interes strategic, așa cum a
fost cerut de ministrul comun de războiu,
Krieghammer.

FUIT...

Un deosebit interes prezintă ședința
de Sâmbătă a Dietei din Budapesta.

Și eată pentru ce.

Altercația ce a avut loc între doi
fruntași din partidul Kossuthist, în dis-
cușiunea asupra înarticulării căsătoriei
moștenitorului de tron, este pe cât de
interesantă, pe atât de semnificativă.

Interesant e să vezi, cum doi frun-
tași, ca Ugron și Polonyi, cari decenii
au luptat alături, se taxează unul pe
altul de nepriceput, ori transfug.

Este semnificativ totodată, că s'a
ajuns în partidul Kossuthist la o astfel
de ciocnire, de antagonism de principii.

În sinul unui organism politic când
se ved astfel de aparițiuni, nu mai în-
cape îndoială că ne găsim în fața unei
disoluțiuni.

Partidul Kossuthist, altădată atât
de puternic, atât de temut, îl vedem as-
tăzi nu numai desbinat, dar părăsit chiar
de ultimul său element de forță, de sin-
gurul bărbat politic de valoare, de Ugron.
Vedem o armată părăsită de general;

și generalul, cu tot bagagiul desilusiilor
din lupta sa de până aci, trece în rin-
durile dușmanilor săi de ieri.

Dacă aceasta s'ar întâmpla în câm-
pul de războiu, s'ar numi tradare; în
condițiile lui Ugron însă, ea poate fi
numită: trezire.

Trezire, căci dupăce 25 de ani de
luptă politică, dupăce îndârjirea și fa-
natismul infiltrat prin educație și mediu
social s'au tocit, dupăce s'a convins de
zădărnicia luptei în serviciul unei utopii
periculoase, Ugron abandonează ceata
ajunsă caraghioasă...

Rămân de-acum Kossuthiști, — pu-
tint la număr, în fața noilor alegeri, fără
cap, cu d'alde Kossuth-Ferencz, Pich-
ler, și alte nulități, atât pe terenul po-
litic cât și ca intelectualități.

Dar aceasta a și trebuit, să fie
soarta Kossuthismului, firesc era ca acest
partid să ajunga la faliment, căci bazele
organismului său sunt lipsite de tărie
morală.

Părăsit de ultimul său om de talent,
Kossuthismul în curând va ajunge la
epitaful:

Fuit...

Din Dietă.

— Ședința dela 12 l. c. —

A fost a doua ședință de când
s'a început desbaterea în special asu-
pra proiectului de lege despre căsă-
toria moștenitorului de tron.

Primul și singurul orator al șe-
dinței a fost Szilágyi Dezsó, care acum
a doua-oră a vorbit la acest obiect.
De data aceasta însă marele jurist al
patrioților a vorbit de tot necăjit.
Într-una din ședințele trecute adevă
deputatul partidului popular, Rakovszky
István, îl atacase la ambiț pe Szilágyi
spunându-i, că: „înțelege rău și greșit
pe Deák Ferencz”.

Aceasta l-a îndemnat pe Szilágyi
să polemizeze cu Rakovszky și să i
sdrobească afirmațiunea.

Polemia a fost de tot aprinsă.
Rakovszky însă i-a promis și el revan-
șul; ceea-ce va face în ședința pro-
ximă.

Din România.

Intruire politică.

La intruirea ce va avea loc Duminecă
la clubul conservator din capitală, se va
alege noul comitet.

Vor fi aleși: dl Gh. Gr. Cantacuzino,
șeful partidului conservator, președinte al
clubului; dl colonel Rosnovanu și Th.
Rosetti, (junimist) vice-președinți și mem-
brii în comitet. Președintele clubului până
acum a fost dl general Manu, care a de-
misionat.

Fostii membrii ai clubului constituțio-
nal, intrunindu-se au decis înscrierea lor în
clubul conservator.

Protest.

D. rector al Universității din Iași a
convocat comisiunea instituită pentru re-

dictarea memoriului, adresat d-lui ministru și corpurilor legiuitoare, pentru menținerea facultăților juridice și de medicină din Iași, pe care ministrul instrucției și-a propus să le desființeze.

Comisia se compune din d-nii profesori: Gh. A. Urchiș, Dr. L. Russ, I. Găvănescu, I. Burada și Dr. C. Botez.

Revoltele țărănești.

Se semnaleză earășii din R. Sărat noui răsvărtiri, cu un caracter tot așa de violent ca și la început.

Trupe numeroase s'au dus la fața locului.

Țărani mai sunt rescuși în mai multe comune de pe marginea județului Gorj, partea Mehedinți.

La T. Jiu s'au dus batalionul I de vânători din Craiova și două escadroane de roșiori. A sosit și dl I. Budurescu procuror general al Curții de apel din Craiova.

D. procuror a plecat în zorii de zi la Brădăcent. Asemenea și batalionul de vânători și escadroanele de roșiori.

S'au mai cerut încă două batalioane de infanterie la Brădăcent.

Trupele au fost puse sub comanda d-lui general Gîrtu.

Din satele răsculate nu se mai anunță nimic nou.

Se speră că dacă trupele vor ajunge la Brădăcent, operațiunile pentru taxarea borhotului se vor putea urma în liniște, trupele impunând țărănilor prin numărul lor.

Țărani din comunele de munte, vecine cu județul Gorj, sunt foarte agitați.

Administrația a luat toate măsurile pentru dispozițiunile dictate de împerejurări.

DIN BUCOVINA.

Alegerile pentru Reichsrath în comunele din districtul Rădăușului, alegerile de electori pentru deputat în Reichsrath s'au terminat, cum se știe, cu succes deplin pentru candidatul popular național român, al cărui candidat pentru curia a cincina este dl Dr. George Popovici.

După-cum cetim în „Deșteptarea”, nr. de Duminecă, alegerile de electori în districtul Rădăușului încep să se desfășoare și vor ține două săptămâni. Spune, că căpitanul districtului se zbuicimă din răspurii ca să direcție cu slujbașii săi alegerile după chef și comandă, cu toate că în district e liniște. Numita foale e informată însă, că ferberia va începe îndată ce se va simți amestecul neertat din partea căpitanului.

Scrisori către eleve.

Sub acest titlu d-voara Maria Cioban, directoara școlii române de fete din Arad, a scos un volum, din care ne face plăcere a reproduce următorul fragment (scrisoarea II), rămânând să revenim încă asupra acestor scrisori educative și instructive.

Cu cât judecata noastră se întărește și sentimentul nostru de umanitate se clarifică, cu atât vedem că avem mai multe datorități și față de națiunea noastră, și cu atât aflăm mai repede și pe ce cale îi putem folosi. Dar' voința de a face bine, numai atunci va fi încoronată de succes, când va fi isvorită din o inimă, care bate cu iubire ferbinte pentru neam, și când iubirea aceea e fără interes și având călăuze energia și tactul.

Ei bine, așa-dară când lucrăm noi pentru binele neamului? Când îi folosim numai din iubire adevărată?

Când lucrăm noi pentru națiune, nu suntem oare conduși de vanitate, și nu aștep-

ta în înțutul *Homorului* alegerile de electori în nume Mercuri.

Privitor la alegerile în curgere „Deșteptarea” în numărul său de Duminecă, între altele, scrie următoarele:

„Au început acuma alegerile de electori (valman) Toată țara se află într-o febră mare. Mai ales în partea Bucovinei despre mează agitațiunea este cumplită. În ruptul capului căută căpitanii districtuali la porunca guvernului din Cernăuți să străbată cu listele lor de electori. Nelegiuirile sunt la ordinea zilei. Legile se calcă mai virtos și mai fără de rușine chiar de aceia, care sunt chemați nu numai să le bage în samă, ci chiar să păzească ca nu cumva să se calcate de cineva. Dar frumoză pildă a dat călătorii districte districtul Rădăușului, care în ciuda dușmanilor noștri, în ciuda căpitanului și a comisarilor guvernali s'a ținut stănt de drepturile sale și a ales în cele mai multe comune lista electorilor compusă de partidul popular național.”

Adunarea generală extraordinară a „Societății pentru cultura și literatura română în Bucovina” va avea loc în ziua de 12/25 Noembrie 1900 la 3 ore d. s. în localitățile societății „Cama națională”, piața capitală Nr. 3 în următoarea ordine de zi: 1. Invoirea cu erorii legali ai defunctului Șemaca. 2. Raport despre adaptările în casa națională. 3. Propuneri eventuale.

Partea literară

ZECE MAIU

CUVĒNTARE

de

D. A. STURDZA,

Memburu al Academiei Române.

(Continuare).

III.

Sub aceste auspicii se deschidau în București Corpurile legiuitoare la 15 (27) Noembrie 1875.

Ministerul Lascar Catargiu avea în mâinile sale conducerea afacerilor din Martie 1870. Pentru prima dată în era nouă inaugurată în urma tractatului de Paris, se vedea un ministru având o durată de cinc ani. Acest fapt era desigur un progres în fața fluctuațiilor anterioare, căci de loc la cugetări mai serioase și la o lucrare de consolidare a statului românesc. Cu toate acestea Ministerul nu era la înălțimea problemelor ce România însăși era chemată a deslăsa în mijlocul dificultăților ce se ridicau amenințându-o.

Începând din 21 Iunie (3 Iulie) 1875 Regele Carol însemnă în notele Sale: „Partidul conservator amenință a se descompune și a provoca o schimbare de ministeriu. Boerescu lucrează pentru a constitui un partid separat de Lascar Catargiu, câștigând în acest scop pe președintele Camerei, Dimitrie Ghi-

ca”; ear în 20 (1) Ianuarie 1876 Regele observă: „Cantacuzino, ministrul de finanțe, nu se simte în înălțimea chemării sale; o misiune instructivă publică întârzie și o pozițiune însemnată la legea instrucțiunii publice”.

După fulgerele se îndesiau și tunetul se auzia deja în apropiere. În 24 Noembrie (6 Dec.) 1875, Capul Statului, îngrijit, apreciază situațiunea politică a guvernului Său: „Principiile voește să discute în consiliul de ministri ale voința ce guvernul român va trebui să ia în momentul exploziunii războiului în Orient. Ministrul nu au o idee clară a situațiunii și se arată cu totul indecis. El se pronunță deocamdată pentru expectativă, nefiind deocamdată încă în ajun de a izbucni”.

După patru luni criza ministerială izbucni, provocată prin neînțelegeri acute în sinul guvernului, prin o situațiune financiară gravă, despre care ministrul nu avea o idee clară prin îngrijirea țării, care se manifesta în alegerile senatoriale. Lascar Catargiu demisionă cu întregul Cabinet în 4 (16) Aprilie 1876 și peste puțin se retrage și noul ministeriu al generalului Ioan Florescu.

În 27 (9) Aprilie un minister național liberal depunea jurământul de credință la palat. El era presidat de Manolache Costache. Acest minister făcu loc în 24 (5) Iulie ministerului Ioan Brătianu.

Cu venirea național-liberalilor la guvern, aspectul indecis al României se schimbă. Țara intră în mișcarea europeană, prevestitoare de evenimente însemnate.

Activitatea Statului român, până atunci restrânsă în dezvoltarea lui internă, își ia deopotrivă un sbor hotărât, și la ordinea zilei intră chestiunea indicată de Principele Carol în Noembrie 1875 — a liniei de demarcație dintre România întinerită și Turcia îmbătrânită.

Pe când ministerul Florescu vorbea în programul său din 15 (27) Aprilie mai „de observarea secupuloasă a celei mai stricte neutralități și de respectul absolut al raporturilor noastre politice cu Sublima Poartă și cu marile Puteri garante, basate pe vechile Capitulațiuni și pe Tratatul și Convențiunea din Paris”, programul ministerului Manolache Costache, în partea sa privitoare la politica externă, glăsuia astfel: „Politica noastră exterioară va fi plină de respect pentru tractatele internaționale, care stabilesc condițiunea politică a României, și asigură independența și garantează neutralitatea. Țara va merita astfel încrederea înaltelor Puteri garante... Pozițiunea geografică a României și conservarea neutralității noastre cer imperios, ca să fim totdeauna în stare a apăsa fruntariile noastre și a face să se respecte neutralitatea noastră. O bună organizare a forțelor militare ale țării este dar absolut necesară”. Programul Brătianu zicea scurt și cuprinzător: în privința relațiunilor noastre exterioare, o strictă neutralitate, menținută prin o pază neîntreruptă a siguranței publice și a fruntariilor, va fi obiectul constant al noastre preocupări”.

(Va urma).

ȘOAPTE

Cade frunza...

Frunzele pălite, istovite se împart peste cărările de printre copaci.

Ramurile cernite se isbesc la vântului, dând un sunet iugubru.

Nu mai soarele mândru în ce tot sîcior, pe drumul zilei, din focul său dând slabe raze, mângăietoare...

Ca frunzele pălite sunt iluziile lui; istovite se împărtășie ele în drumul omeneștii.

Împrăștiate în drumul trecut, amintirilor lacrimi își aduce în ochi...

Și unde e soarele „mângăetor”?

Ce îți rămâne din podoabele vieții?

„Frunzele uscate”?...

Cade roua înzadar,

Altele nu mai răsar.

Olimpia

Spicuri din presa maghiară

În „fő és székely-ország” al patrioților și noi destrăbălarea vieții de stat luat o proporție care înspăimîntă Schreier-Moritzul cel mai ușurel în chestiune de morală.

Astfel însuși „Pesti Napló” intrat de la 11 c. se tângue după cum mează:

„Budapesta e ca un tiner în țară, care ar avea mare poftă de dar n'are parale destule. Ea s'a ridicat spre — azi, caracterul ei de oraș este însă sforțat, ear înfățișarea ei nu este urmare a dezvoltării sale, ci este numai strălucirea unor articole portate ce și-a agățat pentru a poartă fudulie și nebună îngâmfare. Cu un orașul acesta draguț este parvenit în caracterul pe parvenit, găsesc că mada într'insul”.

Și așa mai departe continuă a mulțimea de „assfilybetydrok”, care pe străzile Budapestei, contribuind la carea moravurilor...

Dacă am scrie noi astfel, niște ghigare desigur ne-ar înjura ca la tului.

tăm lauda lumii, și nu e oare lk mijloc și interesul personal?

Bine ar fi de n'ar fi, dar', iubita mea, mi-se pare că, prea adesea, e mai mare în noi egoismul decât iubirea de neam, mai tare vanitatea decât lepădarea de sine!... Puțini sunt oamenii, care se pot ridica peste slăbiciunile comune și, stănd la înălțimi sufletești ideale, să știe ce datoresc neamului lor...

Am văzut de multe ori femei cu tricor pe piept, vorbind... în limbi străine, și le-am auzit strigând în lumea mare, că: țin atâta și atâta la numele și națiunea lor, ear' dacă mergi la ele, în toată casa lor nu vezi o carte, o revistă românească, ba ce-l mai mult, nici idei nu au ce reviste românești există... Cărți românești le sunt indiferente, sub pretext că... nu află în ele nimic bun, nimic „draguț”, până când adevărata cauză e aceea, că... nu prea știe de cetă neaște... Mulțumită lui Dumnezeu, exemplarele acestea încep să se rări, și cele bune, ca și tine, care se interesează cu toată inima lor ferbinte și tinere, de ale noastre, sporesc mereu.

S'a întâmplat odată, că într'un oraș venise un comediant ovreu, care ținea reprezentațiunii mâncând hârtie și înghițind țiga-

rete aprinse! La astfel de lucruri fără preț, să fi văzut cum alergau domni și doamnele noastre, și cum mai cumpărau locurile cele mai scumpe de privit, făcând câștig scamatorului, ear' în ziua următoare s'a ținut concert și teatru, arangeat de meseriașii Români din acel loc, și ce să vezi? Nici unul dintre cei ce s'au dus la scamator, nu s'a apropiat de petrecere, ear' dacă le făcea în'rebarea: „Pentru-ce n'ați venit?”, te măsurau cu dispreț: „Cum? Adecă noi să ne mestecăm cu meseriașii?”...

Parcă că meseriașii noștri ar fi mai puțin demni, ca Ovreii cu panglicele de hârtie!... Dar' așa e felul de gândire națională, a unor anumite cercuri, chiar purtătoare de tricor pe piept.

Deci înțelegi, iubita mea, că iubirea de neam nu se mărginește numai în aceea, a purta tricolorul de găteală pe haine, și a striga în lume, că deșteptă Români, — ci și în multe alte! Ca să folosim neamului, trebuie să facem fapte și nu vorbe goale.

Istoria ne spune plastic și mișcător, cu câte greutăți și necazuri s'au luptat moșii și strămoșii noștri, ca să apere de nimicire limba, portul și obiceiurile noastre, ear' bunicele noastre și-ar fi făcut cruce și ar fi blăstămat pe nepoata care n'ar fi avut în

demnul să învețe românește și n'ar fi dragoste destule către portul și obiceiurile noastre strămoșești, cu totul că mai femeile învățau mai puțină carte ca Știau mai puțină carte, dar' știau să-și iubească neamul și să-și păteze morile.

Și aci cu drept ne am putea întreba dacă femeile neînțelese au fost nice națiunii lor, ce se cere oare de cele care am învățat multe de tot...

Dacă bunicele noastre au fost vorbind limba românească, noi să de ea și să vorbim limbi străine, noi am învățat, pentru că ne numim...

E frumos să știm limbi străine, acelea să vină numai în linia a doua, linia primă să studiem și să folosim noastră strămoșească, de-a cărei gine, nici de poziția ei ast' nu avem ne rușina!

Limbile străine să le respectăm, limba noastră să o iubim, și să o cunoaștem, să-și cunoaștem tura și să ajutăm, și cu banii aparției literare, cum și cu banii aparției literare, și abonând și câte-o revistă noastră.

Noutăți

Arad, 13 Noembrie n. 1900.

Ministrul Hegedüs în Arad. Se mari pregătiri din partea patrio-aradani pentru primirea ministrului de comerț *Hegedüs Sándor*, care sosi Vineri, în 16 l. c. n. și va începe aici ziua întreagă, iar seara va întoarce la Pesta.

Hirotoniri. Prea Sanția Sa de arceop *Iosif Goldis* a hirotonit azi în curtea: pe clericul absolvent *Onciu* într-un presbiter și pe absolvent de teologie *Florian* într-un diacon.

Nou comandant al gendarmeriei din Arad, în locul lui *Rónny Béla* transferat la Alba-Regală, — este numit căpitanul *Károly*, până acum căpitan de gendarm din Carei-mari. Noul comandant și a început deja funcțiunea alaltăori.

Nou avocat român. Înregistrăm cu plăcere vestea, că dl. *Dr. Valeriu* a venit în orașul nostru, și a deschis cancelaria sa în *Maria-Radna* (comitatul Arad).
Li dorim multă fericire și succes în noua sa carieră, pentru apărarea cauzelor și intereselor poporului.

Convenire socială în Arad. Ni anunțăm, că tinerimea română din Arad va arangea Sâmbătă, în 17 Noembrie st. n. a. c. o convenire socială în sala restaurantului „*Milleniu*” din Arad. Începutul va fi la orele 7 1/2 seara.

„Deșteaptă-te, Române!” — în limba noastră. Locotenentul italian *Rossi* din Neapoli a tradus în limba italiană cântecul nostru „*Deșteaptă-te, Române*”.

Necrolog. *Ioan C. Moldovanu*, paroh român în Nir Adon, v. archidiacon districtului Vasad, acesor consistorial a încetat din viață la 6 Nov. a. c. în vârstă de 76 lei al vieții, 49 al preoției și 15 al căsătoriei. ÎnმორმენტAREA „i-a” în Jos, în 8 l. c. în cimitierul gr. cat. din Nir Adon. Fie-i memoria binecuvântată!

„Telegraful”, organul I. P. S. Sala de redacție reproduce și el pretinsa „deschidere” din „*Gazeta*” privitoare la asertiunea noastră că I. P. S. Sa n'a dat nimic din masa studenților...

Toate popoarele superioare își spriginesc pe întrecute zările lor și cărțile lor, și ciudat, noi Românii mai băcuos dăm pe alte nimicuri decât pe cărți, ori chiar cumpărăm cărți, cumpărăm de la limbi străine, căci... pe ale noastre nu știm!

Dar' de-ar sta acest lucru numai față de literatură! Năcazul e, draga mea, că nu știm să scriem bine nici pe alte terene. Să primim e. comerțul. În opid, sau oraș românesc sunt cinci prăvălii, patru din ele ale Ovreilor sau altor limbi străine de la una a unui Român. Bagă numai de seamă și vei vedea, că cei 4 negustori străini au prăvăliile pline tot de Români, și Românii se va putea mai puțin lauda de literatură! Pentru ce? Pentru că suntem un popor înclinat și aci, ca și în literatură, să scriem mai mult spre ce e străin, socotind că scrierea în limba străină e mai bună ca ceea ce putem afla la noi și în limba noastră. Și străinii ne cunosc slăbiciunea noastră și folosesc de ea cu istețime și ne înclina să scriem învâțându-se, până când întreprindem să scriem în limba noastră, trebuie să lupte cu colosale eforturi, și mulți, disgustați, să-și închidă ochii și să-și cerce „norocul” ei în plugul.

„Telegraful” își are altfel explicația sa. Noi scriem în decurs de multe negre veacuri

Răspundem „*Telegrafului*” același lucru pe care l'am spus „*Gazetelor*”: noi am afirmat că I. P. S. Sa n'a dat nimic în zilele trecute, când pentru sfârșirea icoanelor reparate de la S. t. Nicolae eforia acestei biserici i-a dat onorariul de 5000 — zi cinci lei — coroane. Iar afirmarea aceasta nu va desminti-o nici „*Telegraful*”.

Convocare. Societatea pentru înființarea unei școli de fete române în Oradea-mare își va ține adunarea generală în Oradea-mare la 8 Decembrie st. n. după amiază la 3 ore în localul institutului „*Bihoreana*” cu următoarea programă: 1) Președintele deschide adunarea; 2) Se va alege un secretar pentru redactarea procesului verbal al adunării; 3) Cassarul va face raport despre progresul Societății și în special despre starea fondului ei; 4) Se va alege o comisiune de trei, care să examineze raportul cassarului și să facă raport adunării; 5) Se va alege o comisiune de trei, la care se vor înscrie membrii noi și la care se vor plăti taxele de membri, având comisiunea a raportul adunării; 6) Propuneri eventuale; 7) Alegerea președintelui, vicepreședintelui și a comitetului societății pe trei ani următori; 8) Se va defigă lecul și timpul viitoarei adunări generale; 9) Președintele va închide adunarea. Invitat la această adunare pe toți membrii Societății, precum și pe aceia care doresc a fi atari. Oradea mare, 7 Noembrie 1900. *Teodor Kováry*, președinte. *N. Zigré*, cassar și substituit secretar.

Duel între aristocrați unguri. Eri înaintea de amiază s'a petrecut în Budapesta un duel cu sabia între aristocrații: prințul *Odeskatchy Géza* și contele *Székényi Aladár*. Acest din urmă a fost grav rănit la brațul drept. — Pricina duelului se tănuște.

Viile statului în România. precum spune *Revista Viticolă și Horticolă*, au dat ștan cu mult mai bine, decât se socotea înainte. Se credea că vor da 30 000 de calitri, și au dat peste 40.000.

Treicolorul earăși batjocorit în Bucovina. Cetim în „*Deșteptarea*” din Cernăuți: „Duminecă în 30 Septembrie, a venit un jandarm din Udești la jocul din Rus-Mănăstioara și văzând feciorii împodobii cu treicolor a îndrăsnit de a le rupe cu de asila treicolorul de pe piept și dela pălărie; reflectând feciorii că și fetele poartă treicolorul împietit în părul de pe cap, n'a cutezat jandarmul să le rupă treicolorul cu părul de pe cap cu tot, ci numai le-a amenințat. Rectifica-se-va și aceasta?”

O luptă fioroasă cu un urs. În orașul *Rusu* din Merisor (lângă Petroșeni) a mers se pătămăna trecută în pădure, unde avea tăietori de lemne, și știind că umblă urși prin pădure, și-a luat și pușca cu sine. Într-o curătură, eată vede aproape un puu de urs mărisor. A tras un foc asupra lui, puul s'a

am fost înclintuți cu totul tot de glie. Nu ne era permis să ne dăm copiii la școală, ba copiii de „*Valahii*” nu erau primiți nici de ucenici pe la măiestri. Tot ce ne trebuia, noi eram siliți a ne cumpăra dela măiestri și negustorii străini. Faptul acesta a înclint în impilatele inimii ale poporului gândul și credința, că toate cele ale negoțului și măiestriei, numai la străini le poți afla. Când acum după vremuri ne am mai smuls și noi de sub aceste stări, și a început și câte-un Român să-și deschidă iei-colea prăvălie, o lucrătoare de cutare măiestrie, oamenii noștri îl privesc încă cu neîncredere, și vechiul sentiment îl împinge încă spre străini, ca spre „*naturalii*” purtători ai comerțului și industriilor. Da, iubita mea poporul are încă acest sentiment vag și nelegitim. Și pagubă, mare pagubă, că el apare, poate sub alte forme și mai adăogând motive, și în orașe... Oare să nu fim noi în stare a ne pune mai presus de această înclinare rea a noastră?

Maria Cioban.

început a urla și a fugi în tufă. Omul după el. Dar' de-odată, pe nesimțite, ursoaica îl apucă ne la spate, cu o brâncă de gât și cu una de spate. Omul s'a întors spăriat spre ea, atunci ursoaica haid' să-l apuce de obraz. Cu mare greu a putut-o împinge dela sine cât să nu-l apuce fața cu unghile, că atunci era gata cu toate, și prin o apucătură norocoasă, cum ursoaica își căscase gura asupra lui, apucându-l falca din jos, așa i-a smucit-o că i-a rupt-o! Fiara a răcnit una de durere și cu atât mai furioasă voia să-l sfârșice acum cu ghiarele, i a și sfârșicat hainele, i a ghiărat mâinile, dar de obraz o ținuse încă departe. De-odată, fiind coaste, se restoară amândoi și hai de-a dura, când omul peste ursoaică, când ursoaica peste el. Intre doi butași de stejar s'au oprit. Neputându-l face nimic cu gura ruptă, fiara începu să-l zărcească în puternicele brânci pe nenorocitul și acuzativul de puteri Rusu, când, spre norocul lui, eată un alt om din Merisor, Dan Căpești, care auzind sbierăturile și gemetele, se du-se și-l află. Află și pușca plină, căzută ceva mai în sus, și trase o pușcătură norocoasă în ursoaică: lovită în spinare scapă din labele dinapoi pe bietul Rusu, dar' cu cele dinainte dete înainte a l sfâșia. Căpești trase al doilea foc, mai de aproape, în speriiile dinainte ale ursoaicei, și asta, perzându-și puterile și din brâncile dinainte, căzută cu o urlătură teribilă, și nenorocita ei jertfă s'a putut acum cu greu desface totuși din ghiarele ei. Căpești i-a mai tras apoi fiarei câte-va cu școarea în cap și a omorât-o. — „*Bunul Econom*.”

BIBLIOGRAFIE

Salică (Nicolae). *Antropomorfisme și anti-antropomorfisme în limba română.* (Rețipărire din „*Gazeta Transilvaniei*”). Brașov 1900. 1 br.

Avem în fața noastră un prea interesant studiu de psihologie populară.

Este generală tendința în omenire, în stadiul ei primitiv, de a reduce toată lumea fenomenală la fundamentul experiențelor și cunoștințelor, care mai întâi se fac asupra trupului, propriu Judecând după măsura sa întâi pe celelalte ființe omenești, în concepțiunea sa își antropomorfizează în urmă și restul experiențelor.

Această tendință se manifestă nu numai în formarea concepțiilor religioase-morale, ci și în expresiunile linguistice. Frumusețele poetice ale limbii populare, figurile, tropii se reduc la antropomorfizare. Un exemplu:

Pe un picior de pliu
Pe o gură de raiu...

Atâta frumuseți ce împodobesc limba populară: *crierul* munților, *geana* pădurii, etc. sunt formate din necesitatea de a compara lucruri mai îndepărtate cu cele mai apropiate cunoștințelor primitive.

Autorul citează și analizează o serie de antropomorfisme din limba română, făcând uneori comparații și citând analogii din alte limbi.

Reflectând omul asupra lumii ce îl înconjoară, își aplică șieși, organismului său, determinările formațiunii plastice din lumea fenomenală: antiantropomorfizează. De es.: *furca* peptului, *fluerul* picioarelor, *lintea* ochilor, etc.

Cele mai frumoase exemple de antiantropomorfism le găsim în legendele și poveștile din popor, — cum sunt: *Feciorul de împărat*... *Împietrit* până la brâu; — *poveștea* *babei Dochis*, etc.

Studiul d-lui *Salică* mulțumește tema propusă

Cothișel (Constantin) *Monografia comunei Certege și istoria bisericii greco-orientale ortodoxe române din această comună.* Sibiu 1900. 1 br.

E vorba de „*Moșii*”. N'am lăsat cartea din mână până n'am citit-o toată. E vorba de eroii neamului nostru și „*Hannibal*” ante portas” ai vrăjmașilor neamului românesc.

Broșura d-lui *Cothișel* e foarte prețioasă, căci ne dă un tablou de starea actuală a satului Certege, arătându-ne ce au,

ce lucrează, cum trăiesc, ce înfățișare au iubiții sei frați și fi sufletești.

În afara d. situația morală economică și culturală, cartea ne dă și o mică schiță asupra istoricului comunei, înființată la 1815. Dar aflăm totodată din schița sa fugitivă, că din această parte întregitoare oare-când a orșului Căpșeni, a avut *Horea* și căți-va tovarăși de glorioasă amintire și de jalnic sfârșit.

În descrierea pozițiunii satului Certege să lăsam pe ator să vorbească:

„De pe virfurile (Balomireasca-Picio-roș 1646 m.) ni-se deschide o largă și frumoasă priveliște spre miază-zi...”

„Când timpul e senin și aerul curat, din virful Runcului (1579 m.) și de pe Balomireasca șărim în depărtare mare munții hotarnici dela marginea sudică a Ardealului, anume munții Făgărașului și ai țării Bârsel. Dar și de pe alte piscuri mai mici și de pe coastele dealurilor privirea este frumoasă. Mai în apropiere, jur împrejur se ved girurile nesfârșite de înălțimi, printre care se ridică ca niște suriești munții Bihorulul, Găina, Vulcanul, virful Vulcanului, Geamăna, Dealul-mare și pe Arieș în jos, iar mai în colo se săresc, perzându-se în zarea albăstrie a depărtării, munții Hațegului și ai Sebeșului.”

„Pe acest teritor deluros se află așezată comuna Certege cu casele sale resfrate.

Dort möcht ich...

Capitolul final din cartea d-lui *Cothișel* tratează istoricul bisericii române gr. or. din Certege, care prin multe și grele lupte a trecut, lupte între frați, — până în jumătatea din urmă a vescului ce apune.

Epigrame.

Unul călugăr.
Pășește grav, cu cap plecat
Istoricul cel mare,
C'asteaptă să se nalțe sus,
Ca Pyllas pe căldare...

Ultime știri.

Procesul asasinilor bulgari.

București, 12 Noembrie. Azi s'a început aici pertractarea finală a procesului intentat în contra asasinilor bulgari ai lui *Fitovschi* și *Mihăileanu*. Mai întâi s'a constituit curtea cu jurați și tribunalul, al cărui president este dl *Djuvara*. Pertractarea proprie a procesului se începe numai mâine și va ține în fiecare zi dela orele 12 până la 6 seara. În sală sunt rezervate locuri pe seama corpului diplomatic și pentru raportorii ziarelor din străinătate.

Inchiderea expoziției franceze.

Paris, 12 Noembrie. Azi, punct la 10 ore seara, a dat salve un tun din turnul *Eiffel*, vestind lumii închiderea marelui expoziții franceze.

Pe strade lume imensă până târziu noaptea a asistat la marelui act de închidere a expoziției, care, la începutul veacului XX, a întrunit la un loc toate minunățiile din lume, produse de geniul neamurilor din toate continentele pământului.

Evenimentele din China.

Londra, 12 Noembrie. Din *Tientsin* i-se raportează lui „*Daily Mail*”: Intre reprezentanții puterilor străine sunt mari frecări, din pricină că cu prilegiul tratativelor pentru pace din *Peki-g*, țările *Belgia*, *Danemarca*, *Olanda* și *Spania* doresc să fie considerate și opiniile lor. Pe partea acestora sunt acum *Rusia* și *Francia*; iar contra lor *Englătara* și *Germania*, care susțin, că decisiuni hotărtoare pot să aibă în cauză numai acele puteri, care au luat parte la operațiunile de războiu în China.

Poșta Administrației.

Doamnei Iuliana Jurca n. Barna, în *Cladova*. Am primit abonamentul pe al IV. cuartal. Vă mulțumim.

Editor: *Aurel Popovici Barcianu*. Red. respuns: *Ioan Russu Șirlianu*.

Invitare la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe al doilea semestru la

„TRIBUNA POPORULUI“

Cu condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, cari sunt cele următoare:

In Monarchie:
 Pe un an Cor. 20.—
 Pe 1/2 an 10.—
 Pe 1/4 an 5.—
 Pe o lună 2.—

Pentru România și străinătate:
 Pe un an franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu cor. 4 pe an, având o întindere de 8 pagine, cele 4 pagine ale

foii de zi, plus un adaus poporal de 4 pagine.

Domnii abonații sunt rugați a grăbi cu reînnoirea abonamentelor pentru regulata expedare a foii.

Abonamentele se fac prin mandate postale și anunt pentru un timp, care incepe cu prima și se termină cu ultima luni.

Este în interesul dlor abonații, ca adresele să fie însemnate cât se poate de corect și legibil. Domnii abonații vechi sunt rugați a lipi pe mandatul postal adresa tipărită dela fâșiile, în cari li-s'a trimis „Tribuna Poporului“ până acum.

Administrația
 „TRIBUNEI POPORULUI“.

AVIS!

Pentru prăvălia noastră de băcănie căutăm un:

Comis

representabil și cu atestate bune, care e în stare a conduce de sine stătător un despărțământ de detail.

Reflectăm numai la puteri de primul rang.

Acei cari sunt necăsătoriți și au cunoștință de limbă, sunt preferiți.

Ofertele cari trebuie să conțină, pe lângă atestate și fotografie, sunt a se înainta Direcțiunei subsemnate.

Reflectanții să binevoiască a-și formula și pretensiunile de salariu în ofert.

520 2—3

„Concordia“

societate comercială pe acți în Sibiu.

Institut de cură,

deschis de dimineața dela 6 ore până la 7 ore seara
 (abstrăgând orele dela 9—11 in. am.)

La dispoziția publicului stau următoarele mijloce de lecuire:

Scaldă în lumina electrică:

1. Reumă, podagră, aprindere de nervi (ischias), dureri la coaste și la față, nevralgia, aprinderi de pelița peptului și a foalelui, otrăvire cu metal (argint viu, zinc, argint, plumb).

2. Morburi de sânge (cu ajutorul curei de mercuriu și iod), îngrășarea peste măsură, grăsimea de inimă, aprindere de pelița rinichilor, boală de zahăr (diabet).

3. Anemia, nevrasenia (slăbirea nervilor), nervositatea.

4. Morburi de piele învechite, scrofule, luparea etc.

După felul boalei, scaldă aceasta poate fi urmată de lecuirea cu apă rece, de massagiu sau împachetare. — În trebuințarea odată costă: 1 fl. 25 cr.; 15 bilete: 15 fl.

Camee pentru inhalatii, după metoda dela Gleichenberg Ems, pentru aprinderi acute și învechite de gâtlee, de plămâni, cum și pentru dilatarea de plămâni și astma. — În trebuințarea odată costă: 75 cr.; 15 bilete: 9 fl.

Cura cu apă-rece. În trebuințarea odată: 60 c.; 15 bilete 7 fl.

Gimnastica svedeză pentru întărirea reconvașențelor cu musculatura slăbită, pentru întărirea bșietilor și a oameșilor desvoldați, cari sufer de morburi de inimă și de strîmtarea coșului peptului.

Taxa lunară dela 10 fl. în sus, după-cum e felul casului de boală.

Fie care bolnav se bucură de căutarea ce i-o prescrie medicul său propriu, sau după sfatul ce însumi i-l dau. Ori-ce îndeplinire a curei se întimplă sub veghiarea mea personală.

Dr. A. HECHT, 450 40—40

Arad, strada Zrinyi Nr. 3. Telefon: Nr. 270.

A apărut

Și se află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“ următoarele opuri:

	coroana	fleri
1.) „Geografia Comitatului Arad“, pentru clasa a III-a școalelor populare, de Damaschin Medre, învățător; aprobat de Ven. Consistor ilustrată cu chărți geografice — — — — —	—	70
2.) „Amicul Poporului“ — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cause administrative. Prețul — — — — —	—	1.—
3.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean, — — — — —	—	2.—
4.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu, — — — — —	—	80
5.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu, — — — — —	—	2.—
6.) „Principiile politice“, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Păcățeanu — — — — —	—	4.—
7.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov. — — — — —	—	2.50
8.) „Războiul pentru neatarnare“ și „Povestea unei coroane de oțel“ ambele de George Coșbuc. Prețul Războiului — — — — —	—	1.20
Prețul „Coroanei“ — — — — —	—	1.60
9.) „Din vremuri apuse“ — de Iudita Secu, a născ. Truția — — — — —	—	1.—
10.) „Vieritul“ — de Petru Vancu, — — — — —	—	1.—
11.) „Teoria Dramel“ — de Dr. Iosif Blaga. — — — — —	—	3.60
12.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcariu. — — — — —	—	1.60
13.) „Cuvântări bisericesti“ — traduse de Ioan Genț. — — — — —	—	5.—
14.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Sceopul, — — — — —	—	1.50
15.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilhelm Niemandz — — — — —	—	1.20
16.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom“ (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu învățător în Arad. Această liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase, priceșne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2—3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 5 coroane.	—	—

La comande să se mai adauge de fie-care op 10 fleri spese postale.